

Kiss Noémi

Karácsony a Dunán

CSONT

Volt egy vékony, magas lány a faluban, az osztálytársunk lett két évre, többször lebukott, és végül minket is elhagyott. Máig nem emlékszem, mikor és hogy tűnt el, semmi konkrétum nem maradt meg. Mert amikor ez történt, elvesztettem az érzékelésemet. Heteken át csak bóklásztam, kiléptem az időből.

Jártam az öblöt, a nádist, és dobáltam a lapos kavicsokat a sodró, örvénylő folyóba. Keserű voltam. Néma és elveszett. Nem szóltam senkihez, igaz, nem is nagyon kérdezett senki. Belül volt, a fogak egészen belül rágtak, a gyomorban, a húsban, izomban. Elemésztett ez az érzés, mintha a szívemet próbálták volna meg kifacsarni.

A nagy gyaloglások után hosszú időre ágynak dőltem, a szüleim orvost hívtak, azt hitték, vírusom van, pedig csak a szívem fájt.

A falunk egy folyó mellett épült fel. Hosszú, verandás házakkal, két templomunk volt, két felekezetbe jártak az emberek, imádkoztak, hogy ne legyen árvíz és tízevente volt csak, de akkor elzárta a világtól a lakókat, se ki, se be. A folyó vizet hoz, életet, buja növényzetet, gólyát, kormoránt, hódokat, sirályt, ott élnek mind az ártéren, de ugyanez a folyó utat vág, és ami az útjában van, könnyörtelenül elsodorja. Átöleli, de meg is öli. Nem várja meg a napsütést, a felhőtlen világot, amikor eljön a hóolvadás, a sűrű, hosszú eső visszafordíthatatlanul árad. Amikor vége a télnek, akkor kezdődik meg az áradás, a hegyekből lezúduló víz mindent visz.

Azon a nyáron vesztettem el az első igazi barátomat, akiért rajongtam. És akire egy időben úgy rátapadtam, mint egy rágógumi a tányér szélére. Már senki nem akarja többé a szájába venni. Levakarhatatlanul idegesítő lehettem, de ez sem számított.

Szagoltam a barátom lábnyomát, utánoztam a szájmozgását és a szemöldöke rezdüléseit. A hangokat a torkából. Az ő arcát akartam arcnak, a mondatait, az utasításait, az álmait is elloptam volna. Cseréljenek ki minket, annyira szerettem vele lenni, helyesebben a nyomában járni.

Nekem Csont lett az anyám, Csont, a barátom.

Ha jól emlékszem, a szüleim legalábbis úgy mesélték, hogy Csont egy másik iskolában kötött ki a szomszéd faluban, és mi nemigen tudtunk róla semmit. Igen, Csont. Eltűnt szőrén-szálán. Egyik napról a másikra hűlt helye volt a padban, az utcán, a parton.

A rendes nevére nem emlékszem. Volt, aki Erának hívta, de ő a Csontot szerette. Talán Erika. Mintha húst nem örökölt volna, sem izmokat. Mindenkinél jobban megnőtt, szálkás, vázas teste csuklott jobbra, balra. Olyan sután járt, akár egy robot. Darabosan, minden kecsességet mellőzött, de épp ez volt benne a vonzó. Volt rajta valami királyi, nem lehetett nem odanézni, őt figyelni. Szinte a földön hordta a kezeit, aránytalanul hosszú volt a karja, a lába, és nem nőtt meg a melle. Hosszú, kleopátra haját hordott, akinek megengedte, befonhatta, na, de azt is ki kellett érdemelni. Sű-

rűn sorban álltak érte, a porcikáért, minden szaváért és szeretetéért. Csont persze mindenkinek adakozott, aki aztán egy életre az elkötelezettje lett.

Akkor fejeztük be az ötödik osztályt. Jött a végtelen nyári szünidő, ami rendszerint három hónapig tartott nálunk. A nyár forró és hosszú volt. Kiszáradt a kukoricatábla, végtelenbe nyúlt a sárga tarló. Ilyenkor a legjobb a partot járni. Az ártéren csatangoltunk. A folyóban éltünk, ott táboroztunk nomádként a fűzek tövében, a lápon. Késeink voltak és harci feladatunk. Csalánt gyűjtöttünk a nyulaknak, vagy fűszert anyámnak, mentát, kakukkfűvet a leveshez, kaprot a kovászos uborkához.

Így egész nap úton lehetünk, otthonról mindenkit elengedtek, főleg, mert a szüleink az eperföldeken kapáltak a falu határában. Aztán őszig a szőlőben. Reggeltől estig melóztak.

Éhesek sem voltunk estig. Kukoricát loptunk, lecsumáztuk és nyersen rágtuk. Tűzet raktunk a kukoricatábla szélén a száraz szárból, meggyújtottuk a csumát, aztán egymásra dobáltuk. A Csont haja gyulladt meg, egyszer majdnem leégett az egész fejbőre, orvost kellett hívni, de ő nem árult be minket. Pedig tudjuk, ki rakta rá a fejére a parázsló piszkafát, féltékenységből, irigységből, ő is szeretett volna Csont lenni, de neki sem voltak meg hozzá a képességei, csak a bosszúság.

Csontot ügyeleltre vitték, bekötötték. Onnantól kezdve viszont mind elkötelezetten szolgáltuk. A hallgatásáért cserébe imádni kellett őt.

Csontanya, igen, ez lett a tisztelettel teli neve, ő vitt mindent, ő adta parancsba a hátralévő napjainkat.

Csont végül egy júliusi napon elúszott kutyaúszásban a sodró Dunában. Fűtültünk neki, kurjantottak végig az ártéren, de nem adott jelet. A nagyszülei riasztották a szomszédokat, a mezőőrt, keresték végig a parton Pócsmegyer felé, de sehol nem találták. Kutyákkal szaglászta utána, sehol egy nyom. Meg voltak győződve róla, hogy a barátomat elnyelte a víz, és majd egy híd lábánál kerül elő. Egész komoly gyászba roskadt a falu.

Eltelt öt nap, délelőtt kimentünk csapatban a partra madarakat figyelni.

Nyáron sok a sirály, különleges fajok repkednek magasan a nádas felett. Kormoránok. Mikor meguntuk a távcsövezést, a sárga, kopott, száraz fűben heverésztünk, volt, aki lement úszni a folyóhoz. Ott jött Csont. Egészen tisztán látszott a hosszú, vékony, leégett vörös háta, hatalmas kezeit a földön húzta. Haja csomókban lógott a füléig. Nagy langaléta léptei. Pecázott. A fogást a parti kövekhez vágta. Láttuk a túlpartról, ahogy néha megfürdik a sodrásban, a déli melegben kutyaúszásban lóbálta magát, ivott a hideg, sárga vízű Dunából, és a botjával gyalogolt tovább a parton.

Csontnak volt még egy eltűnése, de akkor már ott voltam vele, és én is eltűntem.

Nem sokkal azután, hogy újra kijárhatott velünk kukoricát lopni, Csont még kémenyebben parancsolgatott, és még szenvedélyesebb ötletei voltak. Nem tágított, akit kiszemelt közülünk, teljesítenie kellett a parancsot. Állandóan mondogatta, hogy majd eljön értem és ellop, de én nem vettem komolyan. Még rám is ütött a bottal, hogy figyeljek rá jobban.

Éjjel volt, hideg advent ideje, mindenki aludt a házunkban, amikor az udvari ablakon zörgettek. Az ágyam az ablak alatt állt, pontosan tudta Csont, hogy mekkorákat

kell zörgetni ahhoz, hogy azonnal kipattanjak, és otthagyjam az álmomat. Először azt sem tudtam, hol vagyok.

Öltözz már fell!, suttogta erélyesen, ledobtam a pizsamámat, farmert húztam és mentem vele. Félmeztelenül. Még bugyit se vettem.

Fogta a kezemet, húzott maga után, nem volt szabad megszólalnom, se kérdeznem. Kussba legyél! Érted?

Néma csendben követtem, a folyóhoz mentünk, a nagyágra. A Duna sodrása itt volt a legerősebb. Közel járt a komp, ezért kotorták az iszapot. Tölcséres örvényektől hullámozott a víz. Felkavarodott a sárga iszap. Sorban kirágva a fák töve, itt éltek egy labirintusban a hódokkal a récék. Kicsinyeik voltak, és hajnalban hordták nekik a szüleik az enivalót a folyópartról a fészekbe. Csont két botot fogott. Az egyiket az én kezembe adta, odamentünk a hódvárhoz, kivártuk, amíg elúsznak a hódshülők és jönnek a madarak. Kihúzta és kipiszkálta a kicsiket, kettő volt. Nyögdecselek. Csipogtak, a tolluk kócos volt. Csont nem engedte el kis testüket, tovább piszkálta őket, hagyd már, rászóltam, de nem hagyta abba, kinyomod a szemüket, kinyírod őket. Nézd, milyen cukik! Na, mit szólsz, mit találtam neked?

Nem bírtam nézni, egyre szenvedélyesebben nyomkodta a kis récéket a botjával, én eldobom a botomat, menjünk haza, hagyd már őket! Akkor hátrafordultam, jöttek vissza a szülők, akik tudtam, hogy féltik majd a kicsiket, irtó sebesen úsztak, kített fejjel, feltehetőleg, meghallották a kicsinyeik nyögéseit. Csont süket volt, egyre csak piszkálta őket, már nem is sírtak, néma csendben túrték, véres volt a nyakuk. Közlebb hajoltam, szuszogtak, le akartam fogni őt, de rám kiabált.

Elestem, és mire feltápázkodtam, már csak annyit láttam, hogy Csont mereven guggol. A récék és a hódok eltűntek. Csont kiabált. Haragosan, szenvedélyesen, hogy gyere már, az istenit! Leharapták a lábamat!

Összegörnyedve feküdt a földön.

Fetrengett a fájdalomtól.

Lemerevedtem, nem tudtam, mit tegyek. Aztán segítettem neki feltenni a lábát egy nagyobb kőre, és egy náddal elszorítottuk a bokáját.

Futottam, ahogy bírtam, vissza a faluba. Pirkadatkor még csak az állatokat etette anyám, épp a tyúkokat engedte ki.

Rohantam és dadogva meséltem, mi történt. Anyám hívta Csont nagyszüleit, akik rohantak a partra. Apám közben kihozta az autónkat, kaptam egy hatalmas pofont. Megráztam magam, és nem tudtam sírni az ijedségtől.

Mi vittük el Csontot Tahiba, az ügyletre, ahol visszavarrták a három lábujját.

Ültem és vártam, otthon ültem és bámultam sokat a konyhánkban. Senki soha nem is kérdezte, hogy történt, így nem kellett beárulnom őt, és magyarázkodnom sem.

Amúgy is elnémultam, nem tudtam napokig megszólalni.

Máig nem emlékszem, mikor és hogy tűnt el a legjobb barátom. Semmi konkrétum nem maradt meg. Mert amikor ez történt, elvesztettem az érzékelésemet. Fájt a szívem nagyon. Heteken át csak bóklásztam, kiléptem az időből. Rugdostam a kavicsos sódert az ártéren, soha többé nem láttam Csontot. A királynő eltűnt, udvartartásával együtt.